

handling forvente hans behagelige Bemærkninger om de Genstillingspunkter, vi have gjort, og det vil da staae i Udvalgets Magt til tredie Behandling at foretage, hvad det maatte finde at være rigtigt.

Da Ingen ellers ønskede at yttre sig, fattes Lovudkastets Overgang til anden Behandling under Afstemning og vedtoges eenstemmigt med 39 Stemmer.

Formanden: De Endringsforslag, der ønskes stillede til anden Behandling, turde jeg bede indgivne til imorgen Aften.

Vi gaae derefter over til den næste Sag paa Dagsordenen, som angaaer „Udkast til Lov om Møllenæringen.“ Det er til første Behandling, denne Sag foretages. Udvalgets Betænkning*) har i sin Tid været omdeelt paa de Herreris Pladser. Jeg veed ikke, om den ærede Ordfører ønsker Ordet?

Ordføeren (Dahl): Udvalget henholder sig til den afgivne Betænkning, og troer ikke, det er nødvendigt at yttre mig videre paa Sagens nærværende Standpunkt. Maaſkee man ogsaa med Hensyn til, at Tiden er saa langt freimrykket, kunde opsætte Behandlingen af de enkelte Paragrapher til Sagens anden Behandling.

Orsted: Det forekommer mig dog, at det vilde være meget skadeligt for Sagernes Behandling og Opsættelse, naar det skulde blive sædvanligt, at hvad der skal afhandles ved første Behandling, bliver aldeles udsat. Da det imidlertid er det ærede Things Onſke, at Sagen ikke skal behandles videre idag, vil jeg tilbageholde de Bemærkninger, jeg har at gøre angaaende det forelagte Lovudkast, som forøvrigt vilde være af en indgribende Natur.

Formanden: Jeg maa dog bemærke, at det naturligtviis staaer den ærede Landssthingsmand frit for under denne Behandling saavel at fremkomme med de principielle Bemærkninger, han maatte have at gøre, som ogsaa med saadanne Bemærkninger, der kunde foranledige Endringsforslag til 2den Behandling.

Orsted: Ja, jeg har nu aldeles ikke været betænkt paa, at denne Sag skulde komme for idag; thi da vi først skulde begynde henimod Kl. 3 med en anden Sag, hvis Behandling efter den sædvanlige Forretningsorden vilde have medtaget meget lang Tid, kunde jeg ikke vente, at denne Sag endnu idag kunde komme for, og jeg skal derfor indskrænke mig til at gøre den almindelige Bemærkning, at jeg antager, at det er i høieste Grad betænkeligt at give en Lov som den omhandlede. Man siger vel, at Staten er berettiget til, saameget som den vil, at forandre Lovene angaaende Næringsvetene; men, dersom man ikke derved, at Staten er berettiget til at gøre Noget, forstaaer, at Staten har Magt til at gøre det, men at Staten kun kan gøre det efter virkelig retfærdige Grundsætninger, troer jeg, at dens Magt i den omhandlede Henseende vil være meget begrændset. Man kan ikke sammenligne Møllenæringen, navnlig med Hensyn til Landsbymøllerne, med en anden Næring i Almindelighed. At de almindelige Love angaaende Handel og Haandværks- og anden Næringsdrift jevnlig maae være undergivne Forandringer fra den lovgivende Magts Side, skøndt der herved maa bruges megen Varsomhed og Hensyn til Bedkommendes Liv, det er vist nok. Men der er Rettigheder, som ere af en saadan Bessaffenhed, at de kunne gjøre Forandring paa at bibeholdes, og som Bedkommende ikke kunne være belavede paa at de betages dem. Hvad Møllenæringen paa Landet angaaer, da er den knyttet til en bestemt Eiendom, som man har paalagt en ganske særegen Afgift og Byrde, fordi man har beregnet, hvad Næring Møllerne kunde have, og det har derfor bestandig været antaget, at nye Møller ikke maatte opføres paa Landet, undertagen hvor der var Mølletrang. I en ældre Periode var det overmaade vanskeligt at faae Bevilling til nye Møllers Anlæg paa Landet; men da det under Folkemængdens Tiltagen befandt at være baade t og for sig selv nødvendigt og tilraadeligt, og at det, ogsaa med Hensyn til selve de Love, som vare givne des angaaende, var ganske vel begrundet, at der maatte gives en noget større Udgang til at faae Mølleprivilegium paa Landet end hidtil,

*) Betænkningen findes i Anhang B under Nr. LI Sp. 609—615.